

RAADSBESLUIT

Onderwerp: Erfgoedverordening Montferland 2012

De raad van de gemeente Montferland;

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet, de artikelen 12, 15 en 38 van de Monumentenwet 1988 en de artikelen 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo);

BESLUIT:

De Erfgoedverordening Montferland 2012 en de daarbij behorende bijlagen (selectiecriteria) vast te stellen.

's-Heerenberg, 20 december 2012

De raad van de gemeente Montferland,
De griffier,

D. Berends

De voorzitter,

C.C. Leppink-Schuitema

Overzicht wijzigingen Erfgoedverordening Montferland 2012 t.o.v. Erfgoedverordening Montferland (23 december 2010).

Algemeen

Deze wijziging van de Erfgoedverordening beperkt zich tot het inhoudelijk aansluiten op het vastgestelde integrale cultuurhistorisch beleid voor de gemeente en het aanpassen aan enkele actuele wettelijke wijzigingen gericht op vergunningvrije activiteiten aan monumenten en de verruiming van de ondergrenzen voor het verplichte archeologische onderzoeken:

Bestaand	Nieuw
	<i>Artikel 1 lid y: Cultuurhistorisch beleid:</i> Toevoeging van deze definitie i.v.m. het inhoudelijk aansluiten op het vastgestelde cultuurhistorisch beleid conform de nota cultuurhistorie.
Artikel 10 lid 3 nadere regels vergunningplicht	<i>Artikel 10 lid 3: Instandhoudingbepaling:</i> Inhoudelijke wijziging van dit artikel, waarbij opgenomen is in welke concrete gevallen bij wijzigingen aan gemeentelijke monumenten geen vergunningplicht geldt. Dit in aansluiting op de recente wetswijziging t.a.v. rijksmonumenten.
Artikel 21 lid 2 ondergrenzen archeologisch onderzoek: <ul style="list-style-type: none"> • Lage verwachting: 2.500 m²; • Middelmattige verwachting: 100 m²; • Hoge verwachting: 100 m²; • Historische kernen: 30 m². 	<i>Artikel 21 lid 2 ondergrenzen archeologisch onderzoek:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Lage verwachting: 5.000 m²; • Middelmattige verwachting: 1.000 m²; • Hoge verwachting: 250 m²; • Historische kernen: 50 m².
Toelichting Erfgoedverordening Montferland 2010	<i>Toelichting Erfgoedverordening Montferland 2012:</i> In de aangepaste toelichting is inhoudelijk (aanleiding) ingegaan op bovenstaande wijzigingen

Erfgoedverordening Montferland 2012

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet, de artikelen 12, 15 en 38 van de Monumentenwet 1988 en de artikelen 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo);

Besluit:

Besluit vast te stellen de Erfgoedverordening Montferland 2012 ter wijziging van de Erfgoedverordening Montferland zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 23 december 2010.

HOOFDSTUK 1. ALGEMEEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. gemeentelijk monument: een overeenkomstig deze verordening als beschermd gemeentelijk monument aangewezen:
 1. zaak, die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde;
 2. terrein, dat van algemeen belang is wegens een daar aanwezige zaak als bedoeld onder 1;
- b. gemeentelijke monumentenlijst: de lijst waarop zijn geregistreerd de overeenkomstig deze verordening als gemeentelijk monument aangewezen zaken of terreinen bedoeld in onderdeel a;
- c. gemeentelijk stads- of dorpsgezicht: een overeenkomstig de bepalingen van deze verordening als beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht aangewezen groep van zaken of terreinen die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, zijn onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang dan wel zijn wetenschappelijke of cultuurhistorische waarde en in welke groep zich één of meer monumenten bevinden;
- d. beschermd monument: beschermd monument als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- e. redengevende beschrijving: de motivering van het besluit om een object of terrein te beschermen als gemeentelijk monument;
- f. monumentencommissie: de op basis van art. 15, lid 1 Monumentenwet 1988 ingestelde commissie met als taak het college op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Monumentenwet 1988, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, deze verordening en het cultuurhistorisch beleid van de gemeente;
- g. gemeentelijke archeologische waarden- en verwachtingskaart en cultuurhistorische waardenkaart: topografische kaarten van het gemeentelijke grondgebied, waarop (archeologische) monumenten, historische structuren en archeologische verwachtingsgebieden zijn aangegeven;
- h. archeologisch verwachtingsgebied: gebied, aangegeven op de archeologische waarden- en verwachtingskaart, waarvan is aangegeven dat in bepaalde mate archeologische vondsten en/of sporen te verwachten zijn;
- i. landelijke Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden: landelijke kaart met een schaal van 1:50.000, die op basis van geomorfologische gegevens, de kans weergeeft op de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen, waarbij onderscheid wordt gemaakt in hoge, middelhoge, lage en zeer lage trefkans;
- j. provinciale Archeologische Monumentenkaart: topografische kaart van (delen van) het provinciale grondgebied, waarop archeologische monumenten, archeologische vindplaatsen en archeologische verwachtingsgebieden zijn aangegeven;
- k. archeologisch monument: een terrein van (zeer) (hoge) archeologische waarde, waar archeologische resten zijn aangetoond en voorkomend op de provinciale Archeologische Monumentenkaart en/of de gemeentelijke archeologische waarden- en verwachtingskaart;
- l. hoge archeologische verwachtingswaarde: grote kans op het aantreffen van archeologische resten en/of sporen;
- m. middelmattige archeologische verwachtingswaarde: gemiddelde kans op het aantreffen van archeologische resten en/of sporen;
- n. lage archeologische verwachtingswaarde: geringe of nog onbekende kans op het aantreffen van archeologische resten en/of sporen vondsten;

Erfgoedverordening Montferland 2012

- o. gemeentelijke archeologische maatregelenkaart: topografische kaart van het gemeentelijke grondgebied, waarop Archeologisch Waardevolle Gebieden (AWG) en Archeologische Waardevolle Verwachtingsgebieden (AWV) zijn aangegeven met uitvoeringsgerichte beleidsadviezen behorende bij de archeologische paragraaf van een bestemmingsplan;
- p. Archeologisch Waardevol Gebied: beschermd rijksmonument of archeologisch monument of archeologische vindplaats of historische structuur of gemeentelijk monument;
- q. Archeologisch Waardevol Verwachtingsgebied: archeologisch verwachtingsgebied op het aantreffen van archeologische resten en/of sporen;
- r. Plan van Aanpak: plan dat weergeeft hoe een archeologische uitvoerder de vragen zoals omschreven in het Programma van Eisen denkt te gaan beantwoorden;
- s. Programma van Eisen: programma dat door het college wordt vastgesteld en waarmee kaders worden gesteld voor het ontwerp en de uitvoering van archeologisch onderzoek;
- t. deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg: een door het college aan te wijzen deskundige op het gebied van archeologische monumentenzorg, zoals omschreven in de Wet op de archeologische monumentenzorg;
- u. bevoegd gezag: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- v. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland;
- w. vergunning: een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, of 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- x. Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- y. cultuurhistorisch beleid: het in de nota 'Cultuurhistorisch beleid voor Montferland 2012' vastgestelde beleid voor het cultuurhistorisch erfgoed in de gemeente Montferland.

HOOFDSTUK 2. AANWIJZING GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 2. Het gebruik van het monument

Bij de toepassing van deze verordening wordt rekening gehouden met het gebruik van het monument.

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een monument aanwijzen als gemeentelijk monument.
2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het college advies aan de monumentencommissie. In spoedeisende gevallen kan het vragen van dit advies achterwege blijven.
3. Indien een deel van een onroerende zaak beschermingswaardig is, beperkt de bescherming zich tot dat specifieke deel. In de redengevende beschrijving dient dit tot uitdrukking te komen.
4. De aanwijzing kan geen monument betreffen dat is aangewezen op grond van artikel 3 van de Monumentenwet 1988 of dat is aangewezen op grond van de monumentenverordening van de provincie Gelderland.

Artikel 4. Voorbescherming

Met ingang van de datum waarop de eigenaar van een monument de kennisgeving van het voornemen tot aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument ontvangt tot het moment dat de aanwijzing en registratie als bedoeld in artikel 7 plaatsvindt, dan wel vaststaat dat het monument niet wordt geregistreerd, zijn de artikelen 10 tot en met 14 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

1. De monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek van het college.
2. Het college beslist binnen twaalf weken na ontvangst van het advies van de monumentencommissie, maar in ieder geval binnen twintig weken na de adviesaanvraag.

Artikel 6. Mededeling aanwijzingsbesluit

De aanwijzing als bedoeld in artikel 3, eerste lid, wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden in de kadastrale legger bekend staan.

Artikel 7. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

1. Het college registreert het gemeentelijke monument op de gemeentelijke monumentenlijst.
2. De gemeentelijke monumentenlijst bevat de plaatselijke aanduiding, de datum van de aanwijzing, de kadastrale aanduiding en een beschrijving van het gemeentelijke monument.

Artikel 8. Wijzigen van de aanwijzing

1. Het college kan al dan niet op aanvraag van een belanghebbende de aanwijzing wijzigen.
2. Artikel 3, tweede en derde lid, evenals artikelen 4, 5 en 6 zijn van overeenkomstige toepassing op het wijzigingsbesluit.
3. Indien de wijziging naar het oordeel van het college van ondergeschikte betekenis is, blijft overeenkomstige toepassing, als bedoeld in lid 2, achterwege.
4. De inhoud en de datum van de wijziging worden op de gemeentelijke monumentenlijst aangekend.

Artikel 9. Intrekken van de aanwijzing

1. Indien het college de aanwijzing intrekt, zijn artikel 3, tweede lid, en artikelen 5 en 6 van overeenkomstige toepassing.
2. De aanwijzing wordt geacht ingetrokken te zijn, indien toepassing wordt gegeven aan artikel 3 van de Monumentenwet 1988 of aan de monumentenverordening van de provincie Gelderland.
3. De intrekking wordt op de gemeentelijke monumentenlijst geregistreerd.

HOOFDSTUK 3. INSTANDHOUDING VAN GEMEENTELIJKE MONUMENTALE ZAKEN

Artikel 10. Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 1, te beschadigen of te vernielen.
2. Het is verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag of in strijd met de bij zodanige vergunning gestelde voorschriften:
 - a. een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 1, te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
 - b. een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 1, te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht;
zoals gesteld in artikel 2.2, lid 1 sub b van de Wabo.
3. Het verbod en de vergunningplicht, als bedoeld in het tweede lid, gelden niet in het geval er sprake is van:
 - a. gewoon onderhoud, voor zover detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur niet wijzigen, en bij een tuin, park of andere aanleg, de aanleg niet wijzigt;
 - b. een activiteit die uitsluitend leidt tot inpanidige veranderingen van een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft;
 - c. verdere activiteiten zoals genoemd in Bijlage 2, Hoofdstuk IIIa, artikel 4a van het Besluit omgevingsrecht (Bor).
4. Het bevoegd gezag verleent, met betrekking tot een gemeentelijk monument met een religieuze bestemming, geen vergunning als bedoeld in het tweede lid, dan in overeenstemming met de eigenaar indien en voor zover het een vergunning betreft, waarbij wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het gemeentelijk monument in het geding zijn. Lid 3 is daarbij van overeenkomstige toepassing.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Artikel 11. Vergunningverlening gemeentelijke monumenten

1. Een aanvraag als bedoeld in artikel 4.2 Besluit omgevingsrecht voor een vergunning als bedoeld in artikel 10 en de daarbij te overleggen gegevens en bescheiden worden in viervoud ingediend.
2. Het bevoegd gezag kan aan de vergunning voorschriften verbinden betreffende de uitvoering en de materiaaltoepassing.

Artikel 12. Termijnen advies en vergunning

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om vergunning voor een gemeentelijk monument aan de monumentencommissie voor advies.
2. Binnen zes weken na de datum van verzending van het afschrift brengt de monumentencommissie advies uit aan het bevoegd gezag.
3. Het bevoegd gezag beslist op de aanvraag om vergunning, als bedoeld in artikel 10, met inachtneming van artikel 3.9 van de Wabo.

Artikel 13. De beoordeling van de aanvraag

1. De vergunning kan slechts worden verleend indien de aangevraagde activiteiten als bedoeld in artikel 10, eerste en tweede lid niet leiden tot onevenredige aantasting van de architectuurhistorische en/of stedenbouwkundige en/of cultuurhistorische waarden van het gemeentelijk monument.
2. Bij de beslissing houdt het bevoegd gezag rekening met het gebruik van het gemeentelijk monument.

Artikel 14. Intrekken van de vergunning

De vergunning kan door het bevoegd gezag worden ingetrokken indien:

- a. blijkt dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
- b. blijkt dat de vergunninghouder de voorschriften bedoeld in de artikelen 10 en 11 niet naleeft;
- c. de omstandigheden aan de kant van de vergunninghouder zich zodanig hebben gewijzigd, dat het belang van het gemeentelijk monument zwaarder dient te wegen.

HOOFDSTUK 4. RIJKSMONUMENTEN

Artikel 15. Vergunning voor beschermd monument

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om vergunning voor een beschermd monument aan de monumentencommissie.
2. De monumentencommissie adviseert schriftelijk over de aanvraag binnen acht weken na de datum van verzending van het afschrift.

HOOFDSTUK 5. GEMEENTELIJKE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

Artikel 16. De aanwijzing tot gemeentelijk stads- of dorpsgezicht

1. Het college kan een stads- of dorpsgezicht aanwijzen als gemeentelijk stads- of dorpsgezicht en het college kan een zodanige aanwijzing wijzigen of intrekken.
2. Voordat het college over de aanwijzing, wijziging of intrekking een besluit neemt, vraagt het college advies aan de monumentencommissie.
3. Op de voorbereiding van een besluit om aanwijzing als bedoeld in het eerste lid, is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.
4. Het college brengt de gemeenteraad in kennis van het besluit tot aanwijzing, wijziging of intrekking van een gemeentelijk stads- of dorpsgezicht.
5. Een in overeenstemming met het bepaalde in artikel 35 van de Monumentenwet 1988 aangewezen stads- of dorpsgezicht wordt niet aangewezen als gemeentelijk stads- of dorpsgezicht.
6. De aanwijzing als gemeentelijk stads- of dorpsgezicht wordt geacht te zijn ingetrokken indien het gemeentelijk stads- of dorpsgezicht wordt aangewezen overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 van de Monumentenwet 1988.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Artikel 17. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

1. Het college registreert het gemeentelijk stads- of dorpsgezicht op de gemeentelijke monumentenlijst.
2. De gemeentelijke monumentenlijst bevat de plaatselijke aanduiding, de datum van de aanwijzing, de kadastrale aanduiding en een redengevende beschrijving van het gemeentelijk stads- of dorpsgezicht.

Artikel 18. Bestemmingsplan

1. De gemeenteraad stelt ter bescherming van een gemeentelijk stads- of dorpsgezicht een bestemmingsplan vast als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening.
2. Bij het voorstel tot aanwijzing van een beschermd stads- of dorpsgezicht wordt door het college bepaald in hoeverre geldende bestemmingsplannen als beschermend plan in de zin van lid 1 kan worden aangemerkt.
3. Voordat het college de gemeenteraad een voorstel doet voor vaststelling van een bestemmingsplan in de zin van lid 1 vraagt het college advies aan de monumentencommissie.

Artikel 19. Verbodsbepaling

1. In gemeentelijke stads- of dorpsgezichten is het verboden een bouwwerk geheel of gedeeltelijk af te breken zonder of in afwijking van een vergunning van het bevoegd gezag.
2. Het is verboden in een beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht zonder vergunning van het bevoegd gezag of in strijd met de bij zodanige vergunning gestelde voorschriften:
 - a. Bouwwerken te plaatsen, op te richten, geheel of gedeeltelijk af te breken of te verplaatsen danwel in enig opzicht te wijzigen;
 - b. Bouwwerken te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waardoor het stads- of dorpsgezicht wordt ontsierd of in gevaar gebracht;
 - c. Onroerende zaken geen bouwwerk zijnde, hieronder begrepen straten, wegen, pleinen, wateren, bomen en erfafscheidingen te wijzigen.
3. Geen vergunning als bedoeld in artikel 2.1 en 2.2 van de Wabo is vereist voor het afbreken als gevolg van een aanschrijving van het bevoegd gezag.
4. Voor zover de aanvraag betrekking heeft op het slopen van een bouwwerk in een gemeentelijk stads- of dorpsgezicht kan de omgevingsvergunning worden geweigerd indien naar oordeel van het bevoegd gezag niet aannemelijk is dat op de plaats van het te slopen bouwwerk kan of zal worden gebouwd.

HOOFDSTUK 6. INSTANDHOUDING VAN ARCHEOLOGISCHE TERREINEN

Artikel 20. Aanwijzing archeologisch waardevol (verwachtings)gebied

1. De door de gemeenteraad vastgestelde archeologische verwachtings- / maatregelenkaart dient als basis voor:
 1. deze verordening;
 2. vast te stellen bestemmingsplannen als bedoeld in artikel 38a van de Monumentenwet 1988;
 3. aanwijzing van gemeentelijke monumenten als bedoeld in artikel 1 onder a, sub 2.
2. Het college kan de archeologische verwachtings- / maatregelenkaart wijzigen.
3. Voordat het college over de wijziging een besluit neemt, vraagt het college advies aan de monumentencommissie.

Artikel 21. Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden om zonder vergunning of in strijd met de bij de zodanige vergunning gestelde voorschriften een archeologisch monument, bedoeld in artikel 1, onder a, sub 2 of onder g en h, een archeologisch verwachtingsgebied, bedoeld in artikel 1, onder g en h, de bodem dieper dan 30 cm onder het maaiveld te verstoren.

2. Het verbod in lid 1 is niet van toepassing indien:
 - a. het een verstoring betreft in Archeologisch Waardevol (Verwachtings)gebied als aangegeven op de gemeentelijke archeologische verwachtings- /maatregelenkaart en waarbij die verstoring plaatsvindt:
 - in een gebied met een lage archeologische verwachtingswaarde en het te verstoren gebied kleiner is dan 5.000 m², of;
 - in een gebied met een middelmatige archeologische verwachtingswaarde en het te verstoren gebied kleiner is dan 1.000 m², of;
 - in een gebied met een hoge archeologische verwachtingswaarde en het te verstoren gebied kleiner is dan 250 m², of;
 - in een gebied met een historische structuur en het te verstoren gebied kleiner is dan 50 m².
 - b. in het geldend bestemmingsplan bepalingen zijn opgenomen aan de hand van de archeologische verwachtings- /maatregelenkaart over de archeologische monumentenzorg.
 - c. sprake is van een activiteit als bedoeld in artikel 2.12, eerste en tweede lid, van de Wabo en hierin voorschriften zijn opgenomen over archeologische monumentenzorg.
 - d. het college nadere regels stelt met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden die leiden tot een verstoring als bedoeld in het eerste lid en aangegeven op gemeentelijke archeologische verwachtings- /maatregelenkaart.
 - e. een rapport is overlegd waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld en waaruit blijkt dat:
 - het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd; of
 - de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad; of
 - in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 22. Opgravingen en begeleiding

1. Indien binnen het grondgebied van de gemeente Montferland onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het doen van opgravingen in de zin van artikel 1 sub h Monumentenwet 1988, dient, onverminderd de overige bepalingen van deze wet:
 - a. het bevoegd gezag een Programma van Eisen vast te stellen als bedoeld in artikel 1 onder s, waarbij nadere regels worden gesteld ten aanzien van het onderzoek;
 - b. de verstoorder, voorafgaande aan het onderzoek, een Plan van Aanpak als bedoeld in artikel 1 onder r van deze verordening ter goedkeuring aan het bevoegd gezag te overleggen.
2. In de nadere regels neemt het bevoegd gezag bepalingen op met betrekking tot het toezicht op de feitelijke uitvoering van het Plan van Aanpak. Tijdens het onderzoek dienen aanwijzingen van het college in acht te worden genomen.
3. Om te kunnen beoordelen of het Plan van Aanpak aan het Programma van Eisen en eventuele nadere regels voldoet, vraagt het bevoegd gezag advies aan een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

Artikel 23. Procedure

De bepalingen uit artikel 11, 12, 13 en 14 zijn van overeenkomstige toepassingen op de bepalingen uit artikel 21, tweede lid onder e, en artikel 22, eerste lid onder b.

HOOFDSTUK 7. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 24. Tegemoetkoming in schade

1. Indien en voor zover blijkt dat een belanghebbende schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijze niet of niet geheel tot zijn last behoort te blijven, kent het bevoegd gezag hem op zijn aanvraag een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe, indien de schade in relatie staat tot:

Erfgoedverordening Montferland 2012

- a. de weigering van het college een vergunning als bedoeld in de artikelen 10 en 11 te verlenen;
- b. de voorschriften door het college verbonden aan een vergunning als bedoeld in de artikelen 10 en 11;
- c. de door het college nader te stellen regels als bedoeld in artikel 10, derde lid;
- d. de door het college nader te stellen regels als bedoeld in artikel 21, tweede lid, onder d;
- e. een aanwijzing als bedoeld in artikel 22, tweede lid, tweede volzin.

Artikel 25. Strafbepaling

Degene, die handelt in strijd met de artikelen 10, 21 en 22, eerste lid, onder b van deze verordening, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden.

Artikel 26. Toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aan te wijzen personen.

HOOFDSTUK 8. SLOTBEPALINGEN

Artikel 27. Intrekken oude regeling

De Erfgoedverordening Montferland 2010, vastgesteld op 23 december 2010, wordt ingetrokken op het moment dat deze verordening in werking treedt.

Artikel 28. Overgangsrecht

1. De op grond van de onder artikel 27 ingetrokken Erfgoedverordening Montferland aangewezen en geregistreerde gemeentelijke monumenten, worden geacht aangewezen en geregistreerd te zijn overeenkomstig met de bepalingen van deze verordening.
2. Aanvragen om vergunning die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de in artikel 27 ingetrokken verordening.

Artikel 29. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na die van bekendmaking.

Artikel 30. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Erfgoedverordening Montferland 2012.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van Montferland op 20 december 2012.

De griffier,
D. Berends

De voorzitter,
C.C. Leppink-Schuitema

Erfgoedverordening Montferland 2012

Erfgoedverordening Montferland 2012

A. ALGEMENE TOELICHTING

De huidige wijziging van de Erfgoedverordening houdt verband met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna te noemen: Wabo), de Invoeringswet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna te noemen: Invoeringswet Wabo), het Besluit omgevingsrecht (hierna te noemen: Bor) en de Regeling omgevingsrecht (hierna te noemen: Mor).

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

De Wabo regelt de omgevingsvergunning die in de plaats komt van een reeks vergunningen, ontheffingen of toestemmingen voor het realiseren van een fysiek project.

De meest bekende daarvan zijn:

- de bouwvergunning;
- de aanlegvergunning;
- de sloopvergunning;
- de monumentenvergunning;
- de milieuvergunning;
- de kapvergunning.

De Wabo beoogt tegemoet te komen aan het belang van een snelle dienstverlening. Het bevorderen van de tijdige besluitvorming vormt hiervan een onderdeel.

Eén aanvraag; één bevoegd gezag; één loket

De centrale gedachte bij de ontwikkeling van de Wabo is de "één-loket gedachte". Dit houdt in dat de aanvrager vanaf 1 oktober 2010 één omgevingsvergunning hoeft aan te vragen voor zijn project. De aanvrager geeft aan op welke activiteiten (bouw, monument, aanleg, sloop enz.) zijn aanvraag betrekking heeft. Voor de erfgoedverordening betekent dit dat bijvoorbeeld de omgevingsvergunning voor het bouwen en de omgevingsvergunning voor monumenten in één verzoek worden aangevraagd.

De omgevingsvergunning wordt vervolgens door één bevoegd gezag beoordeeld en doorloopt één procedure. De beslissing op de aanvraag kent ook één procedure van rechtsbescherming.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is in de meeste gevallen het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar het project in hoofdzaak zal worden verricht. Het bevoegd gezag is integraal verantwoordelijk voor het te nemen besluit en is tevens belast met de bestuursrechtelijke handhaving. In het Bor worden een aantal uitzonderingen op deze hoofdregel gemaakt. Een minister dan wel het college van gedeputeerde staten wordt in deze gevallen als het bevoegde gezag aangewezen. Deze gevallen zijn aangewezen in hoofdstuk 3 van de Bor. Gedeputeerde staten van de provincie is bijvoorbeeld bevoegd gezag als het gaat om de meer complexere categorieën inrichtingen. Deze zijn specifiek in bijlage I van het Bor omschreven.

Toestemmingsstelsels

Er bestaan verschillende methoden om de toestemmingstelsels (=vergunning en ontheffing) te integreren in de omgevingsvergunning. De toestemmingstelsels die altijd zien op plaatsgebonden activiteiten zijn volledig in de Wabo geïntegreerd; de bestaande toestemmingstelsels in de betreffende wetten of verordeningen vervallen. Het gaat om een procedurele integratie van de verschillende toestemmingstelsels. De inhoudelijke beoordeling vindt gecoördineerd plaats. Dit betekent dat de verschillende toetsingskaders niet zijn geïntegreerd. Het toetsingskader van de Wabo bestaat daarom uit een optelling van de afzonderlijke toetsingskaders. Deze verschillende toetsingskaders wegen allen even zwaar.

De procedure

In de Wabo is onderscheid gemaakt tussen de reguliere voorbereidingsprocedure en de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Slechts op een enkel punt is voor deze beide procedures afgeweken van de reguliere- en de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure van de Awb.

Wanneer voor een project meerdere toestemmingen uit de Wabo nodig zijn wordt door de aanvrager één aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend.

Erfgoedverordening Montferland 2012

De aanvrager kan er echter ook voor kiezen zijn project op te delen in deelprojecten en voor elk van die deelprojecten een afzonderlijke omgevingsvergunning aan te vragen. Het moet gaan om een onderdeel van het project dat fysiek te scheiden is van de andere onderdelen van het totale project. Ook wel de zogenaamde "onlosmakelijke verbondenheid". Het criterium van de onlosmakelijkheid is neergelegd in artikel 2.7 Wabo. Van onlosmakelijke samenhang is sprake als de activiteiten zien op dezelfde handeling. Het gaat dan om een activiteit die tegelijkertijd ook aangemerkt moet worden als een andere activiteit als omschreven in de artikelen 2.1 en 2.2. van de Wabo.

Deze activiteiten overlappen elkaar en zijn niet te scheiden. Zij vormen een en dezelfde handeling die binnen twee of meer activiteitenomschrijvingen vallen. Vanwege de overlap in de activiteitenomschrijvingen is het in deze gevallen niet mogelijk om de handeling op te knippen in deelvergunningen.

Een omgevingsvergunning voor een deelproject geeft de bevoegdheid het deelproject ook daadwerkelijk al uit te voeren. Het gaat hierbij om verschillende besluiten waartegen een afzonderlijke rechtsbeschermingsprocedure open staat.

Daarnaast heeft de aanvrager de mogelijkheid om een gefaseerde omgevingsbeschikking aan te vragen. Hij bepaalt zelf welke activiteit wordt gefaseerd. De beoordeling in de eerste fase is erop gericht te onderzoeken of één van de door de aanvrager voorgenomen activiteiten, bijvoorbeeld het oprichten en inwerking hebben van een inrichting, kan worden verricht en dus een gereede kans heeft om een omgevingsvergunning te krijgen. Het betreft een volledige toetsing. Tenuitvoerlegging van een omgevingsvergunning is pas mogelijk nadat ook een omgevingsbeschikking tweede fase is verleend en een volledige vergunning is verkregen. De tweede fase omgevingsbeschikking bevat de noodzakelijke toestemmingen die niet in een eerste fase zijn vergund. Door aanvraag van een omgevingsbeschikking eerste fase kan een financieel risico voor de aanvrager worden beperkt. Hij hoeft in dit geval nog niet aan alle indieningsvereisten te voldoen. Het rechtsgevolg van een eerste fase-beschikking is dat bij de beoordeling van de gedetailleerde aanvraag voor de overige activiteiten (de tweede fase-aanvraag) niet meer getoetst wordt aan de criteria van de eerste fase. De eerste fase-beschikking kan door het bevoegd gezag worden ingetrokken, indien niet binnen twee jaar nadat deze beschikking is genomen een aanvraag voor een tweede fase-beschikking is ingediend. Beide beschikkingen treden samen in werking. Tegen beide beschikkingen staat rechtsbescherming op grond van de Awb open.

De Wabo en de Erfgoedverordening

De monumentenvergunning uit de erfgoedverordening integreert volledig in de omgevingsvergunning, omdat het om plaatsgebonden activiteiten gaat. Daarom is in artikel 2.2 van de Wabo bepaald dat het verboden is zonder een omgevingsvergunning een krachtens een verordening aangewezen monument te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen of te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waarop het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht. Een extra overweging voor het volledig integreren van de monumentenvergunning in de omgevingsvergunning is dat de verlening van de monumentenvergunning in de praktijk vaak samenliep met de verlening van de bouwvergunning of de aanlegvergunning. Er is voor gekozen om de instandhoudingvergunning van archeologische terreinen op grond van artikel 2.2, tweede lid, Wabo aan te haken bij de omgevingsvergunning (facultatieve integratie). Zolang gemeentelijke bestemmingsplannen nog niet 'Malta-proof' zijn, kan op deze wijze in de omgevingsvergunning bescherming aan archeologische waarden in de bodem worden geboden bij de realisatie van een fysiek project.

De erfgoedverordening bevat de mogelijkheid om nadere regels te stellen. De Wabo ziet op vergunningen en ontheffingen en niet op nadere regels. Het college blijft hiervoor het bevoegd gezag. Het inhoudelijke toetsingskader van de omgevingsvergunning betreffende de gemeentelijke monumenten is in de verordening bepaald.

B. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1. Begripsbepalingen

Sub a: "gemeentelijk monument"

Bij de omschrijving van het begrip 'gemeentelijk monument' is, met uitzondering van de 50-jaar grens, aansluiting gezocht bij de omschrijving van een monument in de Monumentenwet 1988. De cultuurhistorische waarde is volgens de Memorie van Toelichting de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan en het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied heeft gemaakt. Dit is een zo ruime omschrijving dat het ook betrekking kan hebben op zaken en gebieden met een geschiedkundige en of bouwhistorische waarde.

Het begrip 'terreinen', als bedoeld in sub 2 van artikel 1, dient ruim te worden uitgelegd.

Hoofdzakelijk betreft het locaties waar archeologische waarden in de bodem (kunnen) zitten, maar daarnaast kan het bijvoorbeeld ook gaan om parken, tuinen en een perceel met een of meer bomen. Het is niet vereist dat op het terrein ook een bouwkundig monument voorkomt teneinde over een gemeentelijk monument te kunnen spreken. Een 'zaak' is immers een veel ruimer begrip. Omdat de 50-jaargrens voor rijksmonumenten niet voor gemeentelijke monumenten is overgenomen, biedt de verordening ook de mogelijkheid om monumenten die (nog) niet op de rijksmonumentenlijst zijn geplaatst omdat ze 'te jong zijn', al op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen.

Sub b: "gemeentelijke monumentenlijst"

Dit betreft de lijst waarop de gemeente de overeenkomstig de verordening aangewezen monumenten registreert. Het plaatsen op de monumentenlijst heeft geen rechtsgevolg. Het betreft slechts een administratieve handeling. Voorafgaand aan de plaatsing op de lijst is het de aanwijzing tot gemeentelijk monument die rechtsgevolg beoogt. Het is inzichtelijker om de aanwijzing en de plaatsing op de lijst uit elkaar te trekken. Zie ook de toelichting op artikel 3, lid 1, en artikel 7.

Sub c: "gemeentelijk stads- of dorpsgezicht"

Voor de definitie van het begrip is de tekst van de Monumentenwet 1988, artikel 1, gevolgd. In deze verordening is de mogelijkheid opgenomen om over te gaan tot het aanwijzen van beschermde stads- of dorpsgezichten. De genoemde aanwezigheid van monumenten vereist niet dat dit beschermde monumenten zijn.

Sub d: "beschermd monument"

Voor de begripsomschrijving van een 'beschermd monument' is aangesloten bij de begripsomschrijving uit de Wabo. De Wabo zelf verwijst weer naar de Monumentenwet 1988. Deze wet omschrijft een beschermd monument als een onroerend monument die is ingeschreven in een ingevolge de Monumentenwet 1988 vastgesteld register. Op de vergunningverlening voor rijksmonumenten zijn de bepalingen uit de Wabo van toepassing.

Sub e: "redengevende beschrijving"

Ter bepaling of er bij een pand/object sprake is van beschermingswaardige cultuurhistorische waarden, wordt een zogenaamde redengevende beschrijving van het pand/object gemaakt. In deze redengevende beschrijving worden de specifieke bouwtechnische, historische en overige (object)gegevens van het pand/object beschreven worden. Tevens wordt in deze beschrijving de motivatie van plaatsing en de te beschermen onderdelen van het pand/object vermeld.

Sub f: "monumentencommissie"

Sinds de komst van de Wet dualisering gemeentebestuur in 2002 kan elk bevoegd orgaan in de gemeente (raad, college en burgemeester) zelf zijn commissies instellen. De monumentencommissie is een commissie die adviseert aan het bevoegd gezag.

Erfgoedverordening Montferland 2012

In de erfgoedverordening wordt door de raad bepaald dat een monumentencommissie advies moet uitbrengen aan het bevoegd gezag. Dit vloeit voort uit de Monumentenwet 1988.

In artikel 15 van deze wet is bepaald dat de gemeente in een verordening de inschakeling van een commissie moet regelen die adviseert aan het bevoegd gezag over aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f van de Wabo. De wetgever geeft hier dus aan dat het college in dit geval geen keuzevrijheid heeft ten aanzien van het instellen van een commissie. De taken van de monumentencommissie strekken zich uit over de Erfgoedverordening, de Monumentenwet 1988 en de Wabo.

Door de monumentencommissie in deze begripsomschrijving bevoegd te verklaren over de toepassing van de Wabo te adviseren aan het bevoegd gezag, is voldaan aan het vereiste, genoemd in artikel 15 van de Monumentenwet 1988.

Sub g en o: "gemeentelijke archeologische verwachtings- en maatregelenkaart"

De gemeentelijke archeologische verwachtings-/ maatregelenkaart vormt een praktische oplossing in het geval dat nog geen Malta-proof bestemmingsplan is vastgesteld. In dat geval kunnen gebieden op een dergelijke verwachtings-/ maatregelenkaart worden opgenomen, indien blijkt dat daar op grond van historisch onderzoek mogelijk archeologische sporen in de bodem kunnen worden aangetroffen.

De overige begripsbepalingen zijn in hun definitie al ruim omschreven, zodat deze geen nadere toelichting behoeven.

Sub u: "bevoegd gezag"

Zoals ook in de algemene toelichting is aangegeven is de hoofdregel dat burgemeester en wethouders van de gemeente waar het project zich in hoofdzaak afspeelt het bevoegd gezag. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de algemene toelichting behorend bij deze verordening.

Sub v: "het college"

Het begrip college wordt toegevoegd om de erfgoedverordening in overeenstemming te kunnen brengen met de Wabo.

Sub w: "vergunning"

Dit begrip is toegevoegd om duidelijk te maken dat een vergunning op grond van de erfgoedverordening met het inwerking treden van de Wabo wordt genomen op grond van de in deze wet opgenomen artikelen: 2.1 eerste lid of 2.2.

Sub x: "Wabo"

Dit begrip is toegevoegd om te kunnen verwijzen naar de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Inhoudelijk wordt de erfgoedverordening niet gewijzigd.

<aanpassing 2012: Sub y: "Cultuurhistorisch beleid"

Dit begrip is toegevoegd om te kunnen verwijzen naar het vastgestelde integrale cultuurhistorisch beleid van de gemeente>.

Hoofdstuk 2. Aanwijzing gemeentelijke monumenten

De Wabo is niet van toepassing op dit hoofdstuk. De Wabo ziet alleen op toestemmingstelsels (vergunningen en ontheffingen). Hierdoor blijft het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag betreffende de aanwijzing van gemeentelijke monumenten.

Artikel 2. Het gebruik van het monument

Het betreft hier voornamelijk de gebruiksmogelijkheden die de eigenaar/gebruiker zelf aan het object toekent. Deze gebruiksmogelijkheden slaan op de constructie en de ligging van het object, maar ook het feitelijke gebruik van het object zelf.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

Lid 1

De aanwijzing tot gemeentelijk monument en het plaatsen op de monumentenlijst zijn twee zaken met verschillend rechtsgevolg. De aanwijzing heeft rechtsgevolg, het daarna registreren op de gemeentelijke monumentenlijst is slechts een administratieve handeling. Het besluit tot aanwijzing is een discretionaire bevoegdheid van het college.

Na afweging van alle betrokken belangen kan tot aanwijzing worden besloten. De afweging van de belangen van de rechthebbende ten opzichte van de te beschermen monumentale waarden moet uitdrukkelijk gemotiveerd in het besluit naar voren komen (de redengeving: zie ook begripsomschrijving "redengevende beschrijving"). De aanwijzing geeft geen recht op schadevergoeding.

De aanwijzing verandert immers over het algemeen niets aan het bestaande gebruik van het monument. Een aanwijzing heeft echter wel gevolgen voor de mogelijkheden wat betreft het toekomstige gebruik van een monumentaal object. Immers, de monumentaal aangewezen onderdelen mogen slechts met een vergunning (zie art. 10, tweede lid) of slechts op grond van de nadere regels (zie art. 10, derde lid) worden gewijzigd. Het wijzigen van niet-monumentale onderdelen is alleen vergunningvrij wanneer ook geen omgevingsvergunning voor het bouwen is vereist. Om deze, weliswaar toekomstige, last voor de burger in te perken, dient bij de aanwijzing in de redengevende omschrijving zorgvuldig bekeken te worden wat wel en wat niet van het object tot monumentaal beschermingswaardig onderdeel wordt aangewezen en voor welk deel een vergunningplicht achterwege kan blijven. Mogelijke afweging kan zijn om alleen de vanuit openbare ruimten zichtbare bijzondere onderdelen tot monument aan te wijzen, zodat bijvoorbeeld voor wijzigingen aan de achterkant en het interieur in dat geval geen omgevingsvergunning voor monumenten is vereist maar bijvoorbeeld alleen een omgevingsvergunning voor het bouwen.

Lid 2

Het college moet het advies inwinnen van de monumentencommissie als bedoeld onder artikel 1, sub f. De verordening bindt het advies niet aan bepaalde voorschriften over vorm en inhoud. Een regeling die de taak en werkwijze van de monumentencommissie bepaalt, is daarvoor de aangewezen plaats.

In de verordening is geen bepaling opgenomen dat voordat het college over een aanwijzing een besluit neemt de aanvrager en andere belanghebbenden worden gehoord. Dit is namelijk al geregeld in (de artikelen 4:8 en 4:9 van) de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Lid 3

In dit artikel wordt de link gelegd met de redengevende beschrijving (monumentale beoordeling) van het betreffende pand / object.

Lid 4

Monumenten die op grond van een aanwijzing door het Rijk of provincie al op een monumentenlijst zijn geplaatst, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk monument in aanmerking.

Artikel 4. Voorbescherming

Dit artikel regelt de voorbescherming voor toekomstige gemeentelijke monumenten zoals die ook voor rijksmonumenten geldt. Dat betekent dat in de periode van kennisgeving van het voornemen van het college om een monument op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen tot het daadwerkelijke aanwijzingsbesluit (dit kan ook een afwijzing zijn), de artikelen 10 tot en met 14 van deze verordening van toepassing zijn. Dat betekent onder andere dat een monument tijdens de aanwijzingsprocedure tot beschermd gemeentelijk monument niet mag worden afgebroken, gewijzigd, verplaatst (etc.) zonder een omgevingsvergunning voor monumenten of anders dan de bij nadere regels opgestelde wijze. Het gebruik van de voorbeschermingsprocedure is gebonden aan een motivatieplicht, aangezien hieraan voor de eigenaar/gebruiker financiële consequenties zijn verbonden. Immers, gedurende de voorbescherming dienen bouwactiviteiten te worden opgeschort.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Het inroepen van de voorbescherming van een object is een publiekrechtelijke beperking en een beperkingenbesluit in de zin de van artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 5 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee is ook onder ander artikel 13 van deze wet van toepassing wat betreft de aansprakelijkheid van gemeenten voor geleden schade. Daarom moet een gemeente gegronde redenen kunnen aanvoeren voor het inroepen van de voorbescherming. Zie hiertoe ook de toelichting bij artikel 6 van deze verordening.

Artikel 5. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de monumentencommissie moet adviseren (lid 1) en het college een beslissing moet nemen (lid 2). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn.

De redactie van lid 2 heeft tot gevolg dat, wanneer de monumentencommissie niet tijdig adviseert, het college de volgende keuze kan maken: zonder advies een beslissing nemen, of besluiten om een (te laat uitgebracht advies als bedoeld in het eerste lid) toch in hun overwegingen te betrekken. Als het college niet tijdig beslist, is op grond van de Awb sprake van een fictieve weigering. Als gevolg van artikel 6:2 staat voor de aanvrager dan de mogelijkheid van bezwaar of administratief beroep open die ook tegen een reëel besluit open zou staan.

Het artikel bevat geen bepalingen over bekendmaking van het besluit, omdat de Awb dat afdoende regelt (afdeling 3.6).

Artikel 6. Mededeling aanwijzingsbesluit

De ontvangst van de mededeling (zijnde een afschrift van de inschrijving) van het college is voor alle aan het monumentale object verbonden zakelijk gerechtigden van essentieel belang. De kenbaarheid van de aanwijzing tot monumentaal object is ook te herleiden tot artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 6 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee zijn de voorschriften uit deze wet ook van toepassing op een aanwijzingsbesluit als bedoeld in artikel 6 van deze verordening.

Dit artikel regelt overigens niet specifiek dat de aanwijzing wordt bekendgemaakt aan de eigenaar en de aanvrager, omdat de Awb dat al bepaalt (afdeling 3.6). Indien het artikel 4:8 Awb is toegepast (horen van geadresseerde en derdebelanghebbenden) dan dienen de betrokkenen op grond van het bepaalde in artikel 3:43 Awb eveneens een mededeling te ontvangen.

Artikel 7. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling (en geen besluit). De bedoeling van de bij te houden monumentenlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als gemeentelijk monument zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 8. Wijziging van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten te wijzigen (lid 1).

Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf (lid 2), tenzij de wijziging van ondergeschikte betekenis is (lid 3). Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de gemeentelijke monumentenlijst (lid 4).

Artikel 9. Intrekken van de aanwijzing

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten in te trekken (lid 1). Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de monumentencommissie nodig, tenzij sprake is van spoedeisende gevallen (artikel 3 lid 2).

Monumenten op de gemeentelijke monumentenlijst waarvan de aanwijzing is ingetrokken (omdat ze zijn gesloopt of aan de andere kant volledig teloor gegaan), worden door het college van de monumentenlijst gehaald. Naast de registratie regelt lid 3 dat monumenten niet dubbel aangewezen en geregistreerd kunnen zijn in het geval dat het object ook als rijks- of provinciaal monument is aangewezen en geregistreerd.

In dat geval vervalt de gemeentelijke aanwijzing en registratie als monument. Ook is het mogelijk dat een eventuele provinciale monumentenverordening dit zelf regelt. Het kan zinvol zijn om voor een gebouw, waarvoor een aanvraag tot intrekking van de aanwijzing loopt een (uitvoerige) documentatie te eisen. Enerzijds kan deze voor een goede afweging van de aanvraag dienen, anderzijds wordt het gebouw voorafgaand aan de sloop voor de lokale geschiedenis gedocumenteerd.

Hoofdstuk 3. Instandhouding van gemeentelijke monumentale zaken

Artikel 10. Instandhoudingbepaling

De verbodsbepaling in het eerste lid van artikel 10 vertoont gelijkenis met artikel 2.2, eerste lid, onder f van de Wabo waarbij het gaat om de beschermde monumenten uit de Monumentenwet 1988. In dit artikel gaat het alleen over gemeentelijke monumenten.

Ten aanzien van de omgevingsvergunningaanvraag voor gemeentelijke monumenten is van belang dat het verkrijgen van gegevens en ontbrekende gegevens geregeld is in de Awb (artikel 4:2 respectievelijk 4:5 en 4:15). In het kader van de Wabo dient de gemeente een aanvraag langs elektronische weg mogelijk te maken. Een schriftelijke aanvraag wordt ingediend met behulp van een door de Minister van VROM vastgesteld formulier.

De Mor voorziet in nadere regels met betrekking tot de indieningsvereisten voor de aanvragen voor een omgevingsvergunning. In paragraaf 5.2 van de Mor zijn specifieke indieningsvereisten opgenomen voor activiteiten met betrekking tot monumenten. De aard, de omvang en de locatie van de werkzaamheden bepalen welke indieningsvereisten gelden. Het bevoegd gezag heeft niet de mogelijkheid van deze indieningsvereisten af te wijken. In het kader van de vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijven dienen de indieningsvereisten bij de vergunningaanvraag zo beperkt mogelijk gehouden te worden.

<aanpassing 2012: In lid 3 van artikel 10 is parallel aan de recente wijziging voor rijksmonumenten een aantal activiteiten genoemd waarvoor er geen vergunningplicht meer geldt. Er is bijvoorbeeld bij rechtens geen vergunning meer nodig voor gewoon onderhoud. Het gaat dan om werkzaamheden die de monumentale waarde niet aantasten. Denk hierbij aan het opschuren en schilderen in dezelfde kleur, het vervangen van kapotte ruiten, het stoppen van rieten daken of vervangen van dakpannen mits door hetzelfde materiaal, vormgeving, profilering en detaillering en wijzigingen aan een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft>.

In lid 4 is de bepaling betreffende de religieuze monumenten (ten aanzien van de vorige algemene aanpassing) teruggeplaatst. Is er sprake van een vergunning voor het monument dan is overeenstemming tussen de eigenaar en de vergunningverlener nodig.

Overleg en overeenstemming betreffen de wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het religieuze monument. Dat betekent dat voor bijvoorbeeld een pastorie of catechisatieruimte deze bepaling dan ook niet geldt.

Artikel 11. Vergunningverlening gemeentelijke monumenten

Een aanvraag voor een omgevingsvergunning kan op grond van het Bor zowel digitaal als op papier worden ingediend. Een burger heeft de keuze tussen het digitaal dan wel schriftelijk aanvragen van de omgevingsvergunning. Voor ondernemingen en personen met een zelfstandig beroep geldt in beginsel geen keuzevrijheid, zij kunnen uitsluitend een aanvraag langs digitale weg indienen.

Aangezien een aantal, voornamelijk kleinere, bedrijven nog niet over de benodigde voorzieningen beschikken om een aanvraag digitaal in te dienen is in overleg met diverse brancheorganisaties besloten om de verplichting na verloop van twee jaren in werking te laten treden.

Het Bor bepaalt dat in het kader van de vermindering van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven het bevoegd gezag bij een schriftelijke aanvraag maar maximaal 4 exemplaren van de aanvraag en de daarbij behorende bescheiden mag opvragen. In bepaalde gevallen kan op grond van het derde lid van artikel 4.2 Bor hiervan worden afgeweken.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Er moet dan sprake zijn van twee of meer adviezen of verklaringen van geen bedenkingen. In de verordening is een bepaling opgenomen (lid 2) met betrekking tot voorschriften die aan de omgevingsvergunning kunnen of moeten worden verbonden. Dit is geregeld in artikel 2.22 lid 4 Wabo. Deze voorschriften zijn gericht op de uitvoering en de materiaaltoepassing, teneinde de bouwkundige en monumentale kwaliteit (behoudtechnische optiek) van het monument in stand te houden.

Artikel 12. Termijnen advies en vergunning

Op grond van artikel 3.7 Wabo is voor de voorbereiding van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 10 de reguliere voorbereidingsprocedure van toepassing. Het betreft hier een wijziging ten opzichte van de oude erfgoedverordening. Op basis hiervan was op de voorbereiding van deze vergunningaanvraag de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure uit de Awb van toepassing verklaard. Op grond van de Wabo is deze procedure niet meer nodig geacht voor de vergunning betreffende de gemeentelijke monumenten. Echter indien er meerdere activiteiten voor het project moeten worden uitgevoerd en voor één van de andere activiteiten de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure op grond van de Wabo gevolgd moet worden dan wordt voor het hele project de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure gevolgd. Uitgangspunt van de Wabo is dat altijd maar één procedure geldt. Indien er sprake is van een samenloop van procedure geldt de zwaarste procedure (de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure).

Aangezien veelal de reguliere procedure gevolgd zal worden is ervoor gekozen om deze hieronder nader toe te lichten.

De reguliere voorbereidingsprocedure komt tegemoet aan één van de doelen van de Wabo, namelijk het bevorderen van een snelle besluitvorming.

De reguliere voorbereidingsprocedure sluit voor het overgrote deel aan bij titel 4.1 van de Awb. De procedure vangt aan met een verplichte ontvangstbevestiging van het indienen van een aanvraag. Het bevoegd gezag zendt de aanvrager nadat het de aanvraag heeft ontvangen een bericht waarin het vermeldt dat zij bevoegd gezag is, welke procedure zal worden doorlopen, de beslistermijn en de beschikbare rechtsmiddelen en indien de reguliere procedure wordt gevolgd vermeldt het bevoegd gezag tevens dat een beslissing van rechtswege is gegeven, indien niet tijdig op de aanvraag is beslist. Indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanvraag, stelt het bevoegd gezag de aanvrager in de gelegenheid de aanvraag binnen de door hem gestelde termijn aan te vullen.

Het bevoegd gezag geeft van de aanvraag met vermelding van de ontvangstdatum kennis in een of meer dag, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze. Het bevoegd gezag moet op grond van artikel 3.9 Wabo binnen 8 weken een beslissing op de aanvraag nemen. In deze periode moet het bevoegd orgaan eventuele belanghebbenden de mogelijkheid geven om zienswijzen in te brengen (artikel 4:8 Awb).

Het bestuursorgaan kan in de verordening op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo 'andere instanties' aanwijzen die in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. Hierbij wordt onder meer gedacht worden aan de gemeentelijke monumentencommissie en het Gelders Genootschap.

Voor het uitbrengen van advies is geen termijn opgenomen. Van belang is dat de adviseur in de gelegenheid moet worden gesteld om advies uit te brengen. Het is echter aan de adviseur om te bepalen of hij van deze gelegenheid gebruik wil maken. Het uitbrengen van een advies staat het nemen van een besluit niet in de weg. Wordt het advies niet binnen de gestelde termijn gegeven dan kan het bevoegd gezag de procedure vervolgen.

Het bevoegd gezag dient altijd de termijn van 8 weken in acht te nemen. De termijn van 8 weken kan met ten hoogste zes weken worden verlengd. Het bevoegde gezag dient hiervan op dezelfde manier mededeling te doen als van de kennisgeving van de aanvraag. Deze verlenging van 6 weken is voornamelijk bedoeld om de adviseur meer tijd te geven voor het uitbrengen van een advies.

Op grond van artikel 3.6 Awb dient het bestuursorgaan zelf een termijn te stellen voor het uitbrengen van advies, indien dit niet al bij wettelijk voorschrift is bepaald.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Deze termijn mag niet zodanig kort zijn, dat de adviseur zijn taak niet naar behoren kan vervullen. Gelet op de beslistermijn dient het uitbrengen van het advies door de monumentencommissie parallel te lopen aan de beoordeling van de aanvraag door het bevoegde gezag.

Het definitieve besluit wordt gepubliceerd en zes weken ter inzage gelegd waarbij het wordt opengesteld voor het indienen van bezwaar. Het besluit treedt in werking met ingang van de dag na haar bekendmaking en wordt opgeschort totdat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken.

In lid 3 van artikel 3.9 van de Wabo is een positieve fatale beslistermijn opgenomen. Deze positieve fatale beslistermijn houdt in dat de overschrijding van de beslistermijn leidt tot een omgevingsvergunning van rechtswege. De omgevingsvergunning wordt conform de aanvraag verleend. Men spreekt ook wel van de fictieve vergunningverlening. De bepalingen uit paragraaf 4.1.3.3 van de Awb zijn van toepassing verklaard, met uitzondering van artikel 4:20b, derde lid en 4:20f. De van rechtswege verleende vergunning treedt in werking met ingang van de dag na de bekendmaking en wordt opgeschort totdat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken of indien bezwaar is gemaakt, op dit bezwaar is beslist.

Artikel 13. De beoordeling van de aanvraag

De omgevingsvergunning wordt geweigerd, indien er strijd is met één of meerdere gestelde toetsingscriteria uit het gestelde toetsingskader. De afzonderlijke toetsingskaders zijn onder de Wabo namelijk blijven bestaan. In het kader van dit artikel moet dus worden afgewogen in hoeverre het belang van monumenten in het geding is. Inhoudelijk kan beoordeeld worden dat het belang van de monumentenzorg zwaarder weegt dan andere belangen (bijvoorbeeld het economisch belang). De tekst van het artikel geeft namelijk aan dat er geen sprake mag zijn van onevenredige aantasting van de monumentale waarden van het betreffende monument. Hierdoor wordt de monumentenzorg centraal gesteld, waarbij voornamelijk wordt gekeken naar de fysieke aspecten (de gevolgen voor het historisch materiaal), als naar de verschijningsvorm van het gemeentelijk monument.

Artikel 14. Intrekken van de vergunning

Dit artikellid bevat de mogelijke gronden om een vergunning in te trekken. De bepaling onder c heeft de volgende achtergrond: als de omstandigheden bij de vergunninghouder ten aanzien van het monument wijzigen, dan zou het zo kunnen zijn dat als er een nieuwe belangenafweging zou kunnen plaatsvinden, de belangen van het monument behoren voor te gaan. In dat geval moet het bevoegd gezag mogelijkheden hebben om de vergunning in te trekken.

Hoofdstuk 4. Rijksmonumenten

Artikel 15. Vergunning voor beschermd monument

Lid 1

De procedure voor de afgifte door het bevoegd gezag van de vergunning voor beschermde monumenten staat in paragraaf 3.3 van de Wabo en afdeling 3.4 van de Awb.

De uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure is van toepassing. Hierin verschilt de omgevingsvergunning voor beschermde monumenten van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten. Voor een vergunning als bedoeld in artikel 10 dient namelijk de reguliere procedure gevolgd te worden. Door de inwerkingtreding van de Wabo vindt er geen wijziging in de voorbereidingsprocedure voor de omgevingsvergunning voor beschermde monumenten plaats. Door dit onderscheid in procedures is de beslistermijn voor beide omgevingsvergunningen niet gelijk.

Dit heeft tot gevolg dat de adviestertermijn voor beschermde monumenten ook langer zal zijn. Door de komst van de Wabo wordt de kring van belanghebbenden vergroot. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan een ieder een zienswijze indienen. Voorheen konden alleen belanghebbenden zienswijzen indienen.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, en buiten de bebouwde kom ook Gedeputeerde Staten (hierna: GS), moet binnen 8 weken (art. 6.4 Bor) na verzending van de adviesaanvraag adviseren.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Het definitieve besluit moet binnen zes maanden na ontvangst van de aanvraag worden genomen. Op het definitieve besluit kan nog slechts door belanghebbenden beroep worden ingesteld.

Overigens blijken provincies in de praktijk hieraan op verschillende wijzen invulling te geven. De beperking adviesplicht van de rijksdienst vanaf 2009 heeft op bovenstaande van invloed. Daarom wordt de verplichte advisering in de 'Wijziging van de Monumentenwet 1988 in verband met onder meer beperking van de ministeriële adviesplicht bij aanvragen om een omgevingsvergunning voor monumenten' los gelaten.

De adviesplicht is alleen van toepassing wanneer er sprake is van:

1. (gedeeltelijke) afbraak;
2. ingrijpende wijzigingen vergelijkbaar met gedeeltelijke afbraak;
3. reconstructie;
4. herbestemming: het wijzigen van de functie.

Ter compensatie van het wegvallen van het advies van de rijksdienst moeten alle gemeenten vanaf 2009 een monumentencommissie hebben aangesteld, die onafhankelijk en deskundig is. Het overgangsartikel 64 in de Monumentenwet 1988, waarin de rijksdienst bij afwezigheid van een monumentencommissie in diens advisering trad, is ingetrokken. Indien het beschermd monument buiten de bebouwde kom ligt, is het college van burgemeester en wethouders verplicht om een afschrift van de aanvraag aan GS te zenden. GS kunnen de adviesbevoegdheid vervolgens naar eigen inzicht invullen en al dan niet tot advisering overgaan, waarvoor men twee maanden de tijd heeft. Het is gewenst dat GS al op voorhand kenbaar maken in welke gevallen zij niet adviseren, zodat de beoogde tijdswinst ook daadwerkelijk kan worden gehaald.

Lid 2

De Monumentenwet 1988 schrijft voor dat de monumentencommissie bij de aanvragen om een omgevingsvergunning voor beschermde monumenten wordt ingeschakeld.

Hoofdstuk 5. Gemeentelijke stads- en dorpsgezichten

Artikel 16

De mogelijkheid gebieden aan te wijzen als beschermd dorpsgezicht biedt geen verplichtingen, maar betekent wel een extra beleidsinstrument tussen de objectgerichte monumentenlijsten en de gewone bestemmingsplannen. Tevens betekent de aanwijzing een politiek belangrijke intentieverklaring. Stads- en dorpsgezichten die al op een rijkslijst staan, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk stads- of dorpsgezicht in aanmerking.

Artikel 18

Als de gemeente de cultuurhistorische waarde van een gebied erkent en wil beschermen als gemeentelijk stads- of dorpsgezicht, wordt deze kwaliteit, in bestemmingsplanterminologie, een ruimtelijk gebruiksdoeleind van de grond, waaraan bijzondere situeringskenmerken kunnen worden verbonden, zoals zeer gedetailleerde bebouwingsvoorschriften.

Uitsluitend het vaststellen van dergelijke bestemmingsplannen, zonder aanwijzing van een stadsof dorpsgezicht, is ongewenst, aangezien in deze aanwijzing de legitimering gevonden wordt op grond waarvan de extra plichten (in vergelijking met andere bestemmingsplannen) opgelegd worden.

Artikel 19

Het sloopvergunningstelsel voor bouwwerken in dit artikel is opgenomen naar analogie van de Wabo (artikel 2.2 lid 1 sub c). De sloopvergunningplicht ontstaat bij de aanwijzing van een gemeentelijk stads- of dorpsgezicht; in het bestemmingsplan behoeven ter zake dus geen voorzieningen meer te worden getroffen.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Hoofdstuk 6. Instandhouding van archeologische terreinen

Artikel 20. Aanwijzing archeologisch waardevol (verwachtings)gebied

Artikel 20 Lid 1

De Monumentenwet 1988 (artikel 38a), waarin de Wet op de archeologische monumentenzorg is geïmplementeerd, verplicht de raad om bij de vaststelling van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de Wro, rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Het uitgangspunt van deze wet (voortvloeiend uit het Verdrag van Valletta - Malta-) en daarmee ook van deze verordening, is daarom primair dat in het bestemmingsplan, door middel van een gemeentelijke archeologische verwachtings-/ maatregelenkaart, wordt vastgelegd waar zich archeologische waarden in de bodem (kunnen) bevinden. Dit artikel voorziet in de behoefte aan een overgangperiode tot het moment dat een bestemmingplan 'Malta-proof' is.

Artikel 20 lid 2

Een gemeentelijke archeologische verwachtings-/ maatregelenkaart is geen statisch gegeven. De doorlopende aanvullende archeologische kennis uit archeologische vondsten en uit onderzoeksgegevens bij bijvoorbeeld ruimtelijke plannen maakt het noodzakelijk om van tijd tot tijd de kaart 'up-to-date' te houden.

Artikel 21. Instandhoudingbepaling

Artikel 21 Lid 1

Tot het moment dat een 'Malta-proof'-bestemmingsplan kan worden vastgesteld, biedt deze verordening bij wijze van artikel 21 de nodige bescherming aan archeologische waarden in de bodem. Het eerste lid van artikel 21 biedt bescherming door het opgenomen verbod om dieper dan 30 cm de bodem te verstoren.

Artikel 21 Lid 2

In het tweede lid van artikel 21 worden een vijftal uitzonderingsmogelijkheden geven op het eerste lid. In onderdeel a kan van het verbod uit het eerste lid worden afgeweken indien de verstoring plaatsvindt in een archeologisch verwachtingsgebied als aangegeven op de gemeentelijke verwachtings-/ maatregelenkaart. Deze archeologische verwachtingswaarden zijn vervolgens gekoppeld aan een aantal m2 te verstoren verwachtingsgebied.

<aanpassing 2012: De m2-ers waarbinnen archeologisch onderzoek nodig is, is verruimd. In de Monumentenwet is vastgelegd dat voor elke bodemverstoring van 100 m2 een archeologisch onderzoek uitgevoerd moet worden. Gemeenten mogen beleid vaststellen waarin van de 100 m2- ondergrens wordt afgeweken. Dit beleid moet goed onderbouwd zijn. In het recente (2012) afwegingskader worden de ondergrenzen verruimd ten opzichte van het vorige archeologische beleid (2010). De nieuwe ondergrenzen zijn gebaseerd op onder meer een analyse van 15 jaar archeologisch onderzoek in de regio. Uitgangspunt hierbij is een maatschappelijk verantwoorde balans tussen de wensen vanuit de ruimtelijke ontwikkeling en het zorgvuldig beheren van het (ondergronds) cultuurhistorisch erfgoed.

De ondergrenzen wijzigen hierdoor van:

Terreinen	oud	nieuw
AMK-terreinen	0 m2	50 m2
Historische stads- of dorpskernen	30 m2	50 m2
Hoge verwachting	100 m2	250 m2
Middelmatige verwachting	100 m2	1.000 m2
Lage verwachting	2.500 m2	5.000 m2

Erfgoedverordening Montferland 2012

In de praktijk zal dit een vermindering van het aantal onderzoeken ten opzichte van de afgelopen jaren en hiermee een administratieve en financiële lastenverlichting voor zowel de gemeente als de burgers betekenen. Keerzijde hiervan is dat door verruiming van de onderzoeksgrenzen, het aantal toevalsvondsten mogelijk zal toenemen. Wanneer de gemeente in deze situaties een onzorgvuldige belangenafweging heeft gemaakt, kan zij aansprakelijk gesteld worden voor de onderzoekskosten. Het afwegingskader is echter goed onderbouwd, waardoor de gemeente een zorgvuldige belangenafweging kan maken>.

Bij de bepaling van deze grenzen is voldoende rekening gehouden met de vraag wat er binnen het verwachtingsgebied aan archeologische sporen kan worden aangetroffen. In ieder geval moet binnen de gehanteerde oppervlakte dusdanig zijn dat voldoende informatie verkregen kan worden over de aard, het karakter en de datering van de (mogelijk) in de bodem aan te treffen archeologische sporen.

Onderdeel b ziet op de situatie dat het bestemmingsplan wel up-to-date is als bedoeld in de inleidende toelichting bij dit artikel. In dat geval biedt het bestemmingsplan, aan de hand van de bijbehorende archeologische verwachtings-/ maatregelenkaart, voldoende bescherming aan de in de bodem aanwezige of te verwachten archeologische waarden.

In onderdeel c worden een aantal mogelijkheden genoemd die voorheen in de Wet ruimtelijke ordening waren opgenomen en nu in artikel 2.12 Wabo. Het gaat hier om het oude projectbesluit, de oude binnenlandse ontheffing, de oude tijdelijke ontheffing en de oude buitenlandse ontheffing (voorheen de artikelen 3.10, 3.22 en 3.23 Wro) Deze bepalingen zijn met de Invoeringswet Wabo komen te vervallen.

Wel geldt nog steeds dat dergelijke besluiten tot stand kunnen komen doordat bij de aanvraag voorschriften kunnen worden opgenomen met betrekking tot archeologische waarden in het gebied waarvoor de aanvraag geldt. Aan de aanvraag kan dan de voorwaarde worden verbonden dat een rapportage wordt overlegd waarin de archeologische waarden van het te verstoren terrein in voldoende mate is vastgesteld.

Onderdeel e ziet op situaties buiten de aanvraag als bedoeld in onderdeel c. Het gaat hier in de eerste plaats om een verkapt vergunningstelsel ten behoeve van het realiseren van een fysiek project. Er is voor gekozen om deze bepaling dan ook onder de Wabo te laten vallen. Op grond van artikel 23 zijn de bepalingen uit hoofdstuk 3 van overeenkomstige toepassing verklaard op de beoordeling van het rapport door het bevoegd gezag.

Dit rapport kan ook in de nadere regels onder d worden gevraagd en komt overeen met de mogelijkheid in artikel 39, lid 2, van de Monumentenwet 1988 in geval van een bestemmingsplan in de geest van het Verdrag van Malta.

Als laatste wordt in het rijtje het onderdeel d toegelicht. Op grond van dit artikel kan het college nadere regels stellen wat betreft de eisen aan de uitvoering van de bodemverstorende werkzaamheden in een archeologisch monument of verwachtingsgebied.

Vooruitlopend op een 'Malta-proof' bestemmingsplan' kunnen deze nadere regels inhoudelijk aansluiten op de situatie dat (in een bestemmingsplan waarin een archeologische paragraaf is opgenomen) de verstorende werkzaamheden worden uitgevoerd aan de hand van een aanlegvergunning, waarin vereisten over de bescherming van archeologische waarden zijn opgenomen.

Artikel 22. Opgravingen en begeleiding

Door deze bepaling in de verordening op te nemen, wordt gekozen voor een uitgebreide regiefunctie bij archeologische opgravingen binnen het gemeentelijk grondgebied.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Daarnaast bestaat een vergunningvereiste voor het doen van opgravingen en dient een rechthebbende van een terrein te dulden dat de opgravingbevoegde zijn terrein betreedt en eventueel opgravingen verricht.

Om de bedoelde regierol goed te kunnen uitoefenen dient het college een programma van eisen op te stellen waarmee de kaders worden gesteld voor het ontwerp en de uitvoering van archeologisch onderzoek (lid 1, onder a). Vervolgens wordt van de opgraver verwacht dat hij in een plan van aanpak weergeeft hoe hij specifiek de gestelde kaders zoals omschreven in het programma van eisen (PvE) denkt te gaan invullen (lid 1, onder b). Op grond van de leden 2 en 3 kunnen vervolgens nadere regels worden gesteld met betrekking tot de feitelijke uitvoering (en het toezicht daarop) en de beoordeling van het plan van aanpak (PvA). Het inhoudelijk beoordelen van PvE en PvA zal in de regel geschieden door de regionaal archeoloog van de Regio Achterhoek, die als deskundige voor de gemeente optreedt.

Artikel 23. Procedure

Zoals hierboven al is aangegeven is er bij artikel 21, tweede lid, onder e en artikel 22, eerste lid, onder b sprake van een verkapt vergunningstelsel en de uitvoering van een fysiek project. Om deze reden is de Wabo van toepassing verklaard. De bepalingen uit de artikelen 11, 12, 13 en 14, welke zien op de verlening van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, kunnen daarom van overeenkomstige toepassing worden verklaard. Voor de toelichting wordt verwezen naar de artikelgewijze toelichting bij deze artikelen.

Hoofdstuk 7. Overige bepalingen

Artikel 24. Tegemoetkoming in schade

De Afdeling rechtspraak van de Raad van State heeft uitgemaakt dat de erfgoedverordening zonder een schadevergoedingsregeling rechtsgeldig is (BR 86,604). Voor het archeologische deel van de verordening dient echter, op grond van de Wet op de Archeologische monumentenzorg, wel een schadevergoedingsregeling in de verordening opgenomen te worden. De rijksregeling voor excessieve opgravingskosten is ingaande 2009 niet meer van toepassing.

Het veroorzaker-betaalt- principe, zoals dat in de memorie van toelichting van de Wet op de Archeologische monumentenzorg is verwoord, staat bij de afweging tot toekenning van schadevergoeding voorop en geldt voor alle in het eerste lid genoemde onderdelen (a t/m e). De gemeente zal zelf per geval moeten afwegen wat 'redelijk' of 'buitenproportioneel' is.

In deze verordening is gekozen voor een gecombineerde schadevergoedingsbepaling, waarin de specifieke gevallen zijn opgenomen op grond waarvan het college mogelijk een schadevergoeding aan een belanghebbende dient toe te kennen.

Artikel 25. Strafbepaling

Deze strafbepaling is met de komst van de Wabo alleen nog van toepassing op de nadere voorschriften die het college kan stellen op grond van artikel 10, derde lid en artikel 21, met uitzondering van het tweede lid, onder e. De strafbaarstelling van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten is geregeld in de Wet economische delicten (Wed). Het handelen zonder vereiste omgevingsvergunning of in strijd met de voorschriften daarvan wordt aangemerkt als economisch delict.

Voor de strafbaarstelling van de nadere regels geldt dat artikel 154, lid 1, van de Gemeentewet aan de raad een keuzemogelijkheid laat om op overtreding van verordeningen straf te stellen, maar geen andere of zwaardere dan hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie, al dan niet met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak. In artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht zijn de geldboetecategorieën opgenomen.

<aanpassing 2012> De op te leggen boete voor strafbare feiten in de eerste categorie is maximaal € 390,- (januari 2012); in de tweede categorie maximaal € 3900,- (januari 2012). Het is de gemeente niet toegestaan om een hogere geldboete op te nemen dan in genoemde categorieën.

Erfgoedverordening Montferland 2012

Op gemeentelijk niveau is, gelet op de ernst van dit vergrijpen de wens om enige preventieve werking te bereiken, de keuze voor de geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van drie maanden voor het overtreden van de nadere regels voor de hand liggend.

Artikel 26. Toezichthouders

In dit artikel worden toezichthouders aangewezen overeenkomstig modelbepaling 90.M van de Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving. Het aanwijzen van toezichthouders kan door het college geschieden.

De basis voor deze aanwijzingsbevoegdheid wordt gevonden in hoofdstuk 5 van de Awb, waarin algemene regels worden gegeven voor de bestuursrechtelijke handhaving van algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften. Toezichthouders worden in artikel 5:11 Awb omschreven als zijnde personen, die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift, zodat de aanwijzing van toezichthouders daarom in de erfgoedverordening kan plaatsvinden.

In artikel 5:13 Awb is het evenredigheidsbeginsel neergelegd, wat inhoudt dat een toezichthouder zijn bevoegdheid slechts mag uitoefenen voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak noodzakelijk is. Een toezichthouder kan daarom niet te allen tijde gebruik maken van alle bevoegdheden die in de Awb standaard aan toezichthouders worden toegekend. Steeds zal de afweging gemaakt moeten worden of het voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs noodzakelijk is. Bepalend hiervoor is de aard van het voorschrift op de naleving waarvan een toezichthouder moet toezien.

Op basis van artikel 5:15 Awb is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaatsen' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Nadrukkelijk zij hier vermeld dat het college op grond van dit artikel niet zelf opsporingsambtenaren aanwijst als bedoeld in artikel 141 Strafvordering. Dat kan en hoeft het college ook niet te doen aangezien artikel 142 lid 1 sub c Wetboek van Strafvordering regelt dat bij verordening aangewezen toezichthouders ook opsporingsbevoegdheid toekomt. Deze buitengewone opsporingsambtenaren hebben in de regel een opsporingsbevoegdheid voor een beperkt aantal strafbare feiten.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

Artikel 27. Intrekken oude regeling

Dit artikel regelt de intrekking van de oude erfgoedverordening, zodat niet twee verordeningen van kracht zijn die hetzelfde onderwerp regelen. Het uitdrukkelijk intrekken van een oude regeling mag niet achterwege worden gelaten met een beroep op het beginsel dat een vroegere regeling ter zijde wordt gesteld door een latere regeling.

Artikel 28. Overgangsrecht

In de praktijk blijkt het overgangsrecht vaak problemen te geven. Indien bijvoorbeeld een regeling wordt ingetrokken, is het niet altijd duidelijk welke gevolgen de intrekking moet hebben voor op die regeling gebaseerde beschikkingen. Vanwege de rechtszekerheid en de eerbiediging van bestaande rechten is daarom in deze verordening een overgangsbepaling opgenomen. De bestaande rechten betreffen in dit geval de aanwijzing tot monument (artikel 3) en de vergunningverlening (artikel 10).

In het eerste lid worden de op grond van de oude verordening op de gemeentelijke monumentenlijst voorkomende monumenten geacht te zijn aangewezen en geregistreerd in overeenstemming met deze nieuwe verordening.

In het tweede lid is geregeld dat aanvragen om een omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, die zijn ingediend vóór het van kracht worden van deze verordening, worden afgehandeld op grond van de oude verordening. Voor een bepaalde overgangperiode zullen er dus twee procedures gelden. Bij een nieuwe aanvraag (vanaf 1 oktober 2010) voor een vergunning gelden dan de bepalingen uit de Wabo.

Artikelen 29 en 30

Inwerkingtreding en citeertitel spreken voor zich.

Bijlage 1

"Selectiecriteria voor beoordeling van objecten/panden tot aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument" behorende bij de Erfgoedverordening Montferland.

De aanwijzing tot beschermd gemeentelijk monument dient plaats te vinden op basis van vooraf vastgestelde toetsingscriteria, op basis waarvan alle objecten/panden eenduidig en gelijkwaardig worden beoordeeld. De toetsingscriteria waarop alle objecten/panden worden beoordeeld zijn als volgt:

Onder **monumenten** wordt verstaan (artikel 1a Erfgoedverordening Montferland):

1. zaak, die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde;
2. terrein, dat van algemeen belang is wegens een daar aanwezige zaak als bedoeld onder 1.

Om te bepalen of een object/pand aangemerkt kan worden als monument wordt getoetst aan twee basisnormen en een reeks toetsingscriteria.

Basisnormen:

- het object/pand heeft een zekere architectuurhistorische waarde;
- casco (muurwerk en fundering) verkeert in redelijke goede staat: het object/pand is te restaureren zonder volledige afbraak.

De **toetsingscriteria** zijn te verdelen in de volgende hoofdgroepen:

- architectuurhistorische criteria;
- stedenbouwkundige criteria;
- cultuurhistorische criteria.

Het object/pand dient in ieder geval te voldoen aan de basisnormen en één of meer van de toetsingscriteria. De relevante criteria dienen op redelijke gave tot gave wijze op het object van toepassing te zijn: de oorspronkelijke vorm of aanleg dient in de hoofdpzets nog aanwezig te zijn of er moet sprake zijn van een historische gegroeide situatie die juist waardevol is vanwege het zichtbaar houden van een historische ontwikkeling..

De stedenbouwkundige en cultuurhistorische criteria dienen in principe als ondersteuning van de architectuurhistorische criteria. Zij geven dus een bepaalde meerwaarde aan het object. De primaire toetsingscriteria zijn de architectonische.

1. Architectuurhistorische criteria

- a. het object is een goed voorbeeld van een bepaalde stijl of bouwtrant en valt op door specifieke stijlkenmerken, al dan niet met plaatselijke variaties
- b. het object is, in opstand en plattegrond, van belang als voorbeeld van een gebouw met een bepaalde (oorspronkelijke) functie
- c. het object valt op door (bijzonder) gave verhoudingen en/of bijzondere of zeldzame detaillering van het exterieur, zoals bijvoorbeeld vormgeving, kleur en/of materiaalgebruik
- d. het object heeft een bijzonder of zeldzaam gedetailleerd interieur of bevat zeldzame onderdelen
- e. het object is een goed voorbeeld van het werk van een belangrijke architect of kunstenaar en neemt een belangrijke plaats in binnen de plaatselijke, regionale of landelijke architectuurgeschiedenis
- f. het object is van belang vanwege een historische of vernieuwende – pioniersfunctie – constructiewijze

2. Stedenbouwkundige criteria

- a. het object is een onderdeel van een belangrijk stedenbouwkundige/landschappelijk concept
- b. het object is een onderdeel van een historisch gegroeid stedenbouwkundig/landschappelijk gebied en is bepalend voor het zichtbaar houden van deze situatie: er is een duidelijk verband tussen gebouw en historische verkaveling
- c. het object is van belang vanwege het zichtbaar houden van het werk van een belangrijk stedenbouwkundige
- d. het object heeft een zeldzaamheidswaarde qua aanleg, structuur en relatie met de omgeving

3. Cultuurhistorische criteria

- a. de bebouwing is van belang vanwege een plaatselijk geschiedkundig feit, een zichtbaar stuk geschiedenis van bijvoorbeeld bekende bewoners, beroepen, bijzondere activiteiten e.d.
- b. het object vertegenwoordigt een aspect van religieuze, militaire of waterstaatkundige geschiedenis
- c. het object is van belang vanwege zijn bestemming als uitdrukking van een cultuur-, sociaal-, of economisch-historische ontwikkeling
- d. het object is van belang vanwege zijn verschijningsvorm, welke verbonden is met een algemeen-historische, economische, politieke of geestelijke ontwikkeling.

Bij beoordeling voor plaatsing op een gemeentelijke lijst zal de waardering moeten geschieden vanuit het perspectief van de plaatselijke context (kern, buurtschap, dorp, stad, wijk): wat op de ene plaats representatief of juist zeldzaam is, kan dat op een andere plaats minder zijn.

Bijlage 2

“Selectiecriteria gemeentelijke archeologische monumenten” behorende bij de Erfgoedverordening Montferland.

Voor de selectiecriteria gemeentelijke archeologische monumenten wordt gebruik gemaakt van de systematiek uit de vigerende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA).

In de eerste plaats wordt nagegaan of monumenten vanwege hun belevingswaarde, op basis van hun schoonheid of herinneringswaarde, als behoudenswaardig kunnen worden getypeerd. Deze elementen worden niet gescoord, maar wel meegewogen in de afweging.

De monumenten worden vervolgens op hun fysieke kwaliteit beoordeeld. Een monument wordt op basis van fysieke kwaliteit als behoudenswaardig aangemerkt, indien de criteria gaafheid en conservering samen bovengemiddeld (vijf of zes punten) scoren. Bij een lage of middelmatige score (4 punten of minder) is de inhoudelijke kwaliteit doorslaggevend. Hierbij maakt een bovengemiddelde score (6-7 punten) een vindplaats monumentwaardig.

Eerst vindt een afweging plaats op de eerste drie inhoudelijke kwaliteitscriteria: zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Bij een bovengemiddelde score van zeven punten of meer wordt het monument als behoudenswaardig aangemerkt.

Na deze weging wordt bij monumenten met een lagere inhoudelijke waardering (minder dan zeven punten) nagegaan of het criterium representativiteit van toepassing is. Zo ja, dan wordt een voorstel gedaan voor een als behoudenswaardig aan te merken steekproef per categorie.

Scoretabel waardestelling

waarden	criteria	parameters	Scores		
			Hoog	Midden	Laag
Beleving	Schoonheid	Zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement	Wordt niet gescoord		
		Vorm en structuur	Wordt niet gescoord		
		Relatie met omgeving	Wordt niet gescoord		
	Herinneringswaarde	Verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis	Wordt niet gescoord		
		Associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis	Wordt niet gescoord		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid	Aanwezigheid van soort en intactheid bodemprofiel	3	2	1
		Aanwezigheid sporen: antropogene lagen, biochemische laag of residu	3	2	1
		Aanwezigheid archeologische indicatoren voor menselijke activiteiten	3	2	1
		Ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen	3	2	1
	Conservering	Conservering artefacten (metaal/overig)	3	2	1
		Conservering organisch materiaal	3	2	1
	Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	In vergelijking met onderzoek van vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde perioden binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld	3	2
Idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart			3	2	1
Informatiewaarde		In vergelijking met onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel)	3	2	1
Ensemblewaarde		Synchrone context (voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de micro-regio)	3	2	1
		Diachrone context (voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de micro-regio)	3	2	1
		Landschappelijke context (fysisch- en historisch-geografische gaafheid van het contemporaine landschap)	3	2	1
		Aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving	3	2	1
Representativiteit		Kenmerkendheid voor een bepaald gebied en/of periode	3	2	1

Waardering

Bij de waarde Fysieke kwaliteit gaat het in de eerste plaats om de *gaafheid* van het monument; in hoeverre is het archeologische ensemble compleet. Wanneer het gaat om gaafheid, wordt verder gekeken naar de toestand van de grondsporen.

Het criterium *conservering* heeft betrekking op de bewaringstoestand van de vondsten (anorganisch en organisch) en ecologisch materiaal.

Van de waarde inhoudelijke kwaliteit, is het criterium *zeldzaamheid* het eerste dat bij het waarden in beschouwing wordt genomen.

Bij het criterium *informatiewaarde* gaat het om de waarde van de vindplaats als bron van kennis over het verleden. Het gaat dan met name om nieuwe kennis, zodat er een sterk verband bestaat met het criterium *zeldzaamheid*.

Tenslotte zijn er de criteria *ensemblewaarde* en *representatieveiteit*, de informatie van een vindplaats die voortkomt uit de landschappelijke context, naburige vindplaatsen en de kenmerkendheid voor een bepaalde periode of gebied.

Bijlage 3

“Selectiecriteria gemeentelijke stads- en dorpsgezichten” behorende bij de Erfgoedverordening Montferland.

Een gemeentelijke stads- of dorpsgezicht wordt gewaardeerd aan de hand van de volgende selectiecriteria:

1. Historisch-ruimtelijke of stedenbouwkundige waarden
2. Cultuurhistorische waarden
3. Situationele waarden
4. Gaafheid/herkenbaarheid
5. Zeldzaamheid

1. Historisch-ruimtelijke of stedenbouwkundige waarden

- Betekenis van het gebied voor de geschiedenis van de ruimtelijke ordening en/of stedenbouw;
- Betekenis van het gebied wegens de bijzondere samenhang van functies, schaal, verschijningsvorm, wegen, wateren, groenvoorzieningen en open ruimten, mede in relatie tot de regionale of lokale ontwikkelingsgeschiedenis;
- Betekenis van het gebied wegens hoogwaardige ruimtelijke, esthetische en/of functionele kwaliteiten, op basis van een herkenbaar stedenbouwkundig concept;
- Betekenis van het gebied wegens bijzondere verkaveling, inrichting van de openbare ruimte en/of specifieke functies.

2. Cultuurhistorische waarden

- Betekenis van het gebied als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaal-economische en/of geestelijke ontwikkeling(en);
- Betekenis van het gebied als bijzondere uitdrukking van (een) geografische, landschappelijke en/of bestuurlijke ontwikkelingen;
- Betekenis van het gebied als bijzondere uitdrukking van (een) technische, structurele en/of functionele ontwikkeling(en);
- Betekenis van het gebied wegens de innovatieve waarde of het pionierskarakter.

3. Situationele waarden

- Betekenis van het gebied wegens de bijzondere samenhang van historisch-ruimtelijke, structurele, esthetische en/of functionele kwaliteiten van bebouwde en onbebouwde ruimten in relatie tot hun stedelijke of landschappelijke omgeving;
- Betekenis van het gebied wegens de hoogwaardige kwaliteit van de aanwezige bebouwing (monumenten) en hun groepering in relatie met groenvoorzieningen, wegen, wateren en/of terreingesteldheid.

4. Gaafheid/Herkenbaarheid

- Betekenis van het gebied wegens de herkenbaarheid of gaafheid van de (oorspronkelijke) historisch-ruimtelijke structuur, bebouwing en functionele opzet als geheel;
- Betekenis van het gebied wegens de architectonische gaafheid van de (oorspronkelijke) bebouwing;
- Betekenis van het gebied wegens de structurele en/of visuele gaafheid van de stedelijke of landschappelijke omgeving.

5. Zeldzaamheid

- Betekenis van het gebied wegens de unieke verschijningsvorm vanuit historisch-ruimtelijk, stedenbouwkundig, functioneel en/of landschappelijk oogpunt;
- Uitzonderlijke betekenis van het gebied wegens één of meer onder 1 t/m 4 genoemde kwaliteiten.